

AKADEMSKI GLAS

INFORMATIVNO STROKOVNI LIST

Izhaja vsak teden. — Mesečna naročnina za akademike 5 Din, za vse druge 6 Din. Za inozemstvo 10 Din. Rokopisi se ne vračajo. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Wolfova ulica 1.-I. — Ček. račun: Ljubljana štev. 16.465.

Zdramimo se!

Doba splošnega gospodarskega in moralnega poloma se v svoji nepreglednosti razvija v nedogled in vedno bolj zastruje. Mnogo katastrofalnejši od ekonomskega je pa moralni propad, ki kot kužna rana gloda na socialnem organizmu neizprosno naprej in katerega žrtev postaja Evropa v vedno grozotnejšem obsegu. Kdaj in kakšen bo konec? Koliko časa bo svet še vzdržal v tej zadušljivi atmosferi.

Vse premalo se zavedamo dejstva, da postaja položaj vedno nevdružnejši, da zglede Francije ni slučaj, marveč mogočen klic, toda klic s tragično usodo, da ga Olimpi Evrope ne čujejo in ne čutijo v njem smrtnega krika izmaličene in zlorabljenе demokracije, ki jo je v primerno krojeni obliki monopolizirala plutokracija za svojo antidemokratsko diktaturo.

Ekonomske in socialne propad Evrope prihaja po moralnem propadu. Nepoštenje ni več nekaj, radi česar bi človek moral povešati oči, zakaj svetinjam preteklosti, kakršnikoli morali, danes poteptani v blato, se rogajo vsi, ki jo morejo še sami opljuvati.

Mladina! V teh mračnih dneh ti kramarji od vseh vetrov ponujajo svojo idejno blago kot edino zdravilo dobi. Res, mladina, brez idej ne moreš živeti. Tehtaj pa besedo, spomni se, da se v svojem poslanstvu odlikuješ pred maso v tem, da kritično presojaš tuje ideje. Ne odreci se temu! Zakaj sicer postaneš žrtev sugestivnih idej, ki jim sicer ne bi sledila. Dasi inteligent, postaneš gola številka mase, štatist na odru, kjer igrajo vlogo sicer tebi tuje ideje.

Katastrofalna posledica moralne krize je v prvi vrsti resignacija, ki se danes polašča celo akademske mladine. Motivirati jo skuša: »Ničesar ne moremo izboljšati, ničesar prenoviti. Svet drvi nevdružno v prepad. Ne rešujemo ničesar. Pustimo svojo pot razvoju ali propadu.« To je faktor, ki paralizira akumulirane naše sile, ki jih veže in kroti kot neoblegeno dete. Mi smo pa kot slepec, ki ne čuti rešilne luči.

Če se ti godi krivica, jo prenašaj molče, zakaj tudi tovarišu ni prizanesla. Če ugovarjaš, je tvoj glas preslaboten, da bi ga kdo čul v današnjem kaotičnem viharju. Tega se zavedaš in to ti jemlje moči in moralne opore. Rešitve ne vidiš. Evangelija, ki ga boš kritično sprejel, ti je treba, evangelija, ki naj ti pokaže izhod iz mrtvila v **svobodno, aktivno, ustvarjalno akademsko življenje**, da boš zopet dejanski ukazovalec in izvrševalec »in civitate akademica«, kamor posega sicer vedno več tujih neredko akademstvu sovražnih faktorjev.

Združi svoj glas z glasom svojega tovariša! Ni še čas, da gremo vsak za svojimi cilji, premnogo je še problemov in težav, nam vsem skupnih.

Prej ali slej bomo morali spoznati, da je naša rešitev in uspeh v osrednji akademski organizaciji, ki edina more uspešno zastopati naše interese. Poiskati bomo morali zopet pot iz razdrobljenosti v celoto.

Samostojna akademska oblast F. S. na naši univerzi

Po dolgotrajnih borbah, sestankih, anketah se je končno pred letom dni začelo na predlog podružnice Ferijalnega Saveza na naši univerzi resno delati na tem problemu.

V počitnicah lanskega leta so se sestali v Jelsi na otoku Hvaru zastopniki ferijalcev ljubljanske in zagrebške univerze ter skupno s predstavniki Centrale F. S. v Beogradu rešili v načelu to vprašanje. Nato je izdelala naša podružnica podroben načrt, ki je bil na kongresu Fer. Saveza v Zemunu septembra lanskega leta od zastopnikov ferijalcev vseh treh univerz v Državi sprejet in predložen po sklepu kongresa centrali, da ga predloži ministrstvu prosvete v potrditev. Ministrstvo je v načelu sprejelo načrt poslovnika, ter izdalo rešenje, s katerim spreminja pravila F. S. in odobrava ustanovitev samostojnih akad. oblasti F. S. O tem so bili obveščeni preko ministrstva tudi vsi rektorati naših univerz.

Na osnovi vsega tega je seja širšega upravnega odbora Ferijalnega Saveza v Beogradu dne 3. in 4. t. m. **definitivno osnovala akademsko oblast F. S. s sedežem v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.**

Pod našo akademsko oblast F. S. bodo

spadale podružnice, ki se bodo osnovala po fakultetah, podružnice iz inozemstva in event. podružnica na Konzervatoriju, v kolikor ima stopnjo visoke šole.

S tem je ustvarjen temelj, na katerem se bo dalo uspešno graditi. Naj omenimo samo to, da akademiki ljubljanske univerze nimamo niti ene stalne akademske počitniške kolonije na morju in v planinah, v katerih bi se dalo za mal denar prebiti par tednov v okrepilo in zabavo, nimamo niti enega planinskega zavetišča, koč, nismo organizirali niti enega mednarodnega akademskega tedna in kolonije, nismo še ničesar napravili, da bi se izmenjavali v počitnicah naši tovariši z inozemskimi akademiki itd. itd., v čemer so druge univerze daleč pred nami. Vse to spada v program dela F. S. na naši univerzi in to, kar je bilo dosedaj v tem pogledu zamujenega, se mora čimprej ustvariti; temelj je tu, možnost je dana in vse odvisi od naše volje, zmožnosti in konstruktivnega dela.

V prihodnji številki bomo objavili podroben načrt dela in organizacije samostojne Akademsko oblasti F. S. v Ljubljani. (Glej tudi objavo F. S. na 4. strani.)

Dom študentk na vidiku?

Redek in za današnje čase res razveseljiv je pogum in optimizem, s katerim je peščica tovarišic pred dobrim mesecem začela široko akcijo za lasten kolegij, ki naj bi v bodočnosti lajšal trdo življenje mnogih slovenskih študentk. Požrtvovalno so šle na delo in danes lahko z zadovoljstvom ugotove, da je slovenska javnost, zlasti ženska, uvidela potrebo takega kolegija in je pripravljena pomagati.

Za četrtek je Pripravljalni odbor za »Dom visokošolk« povabil na svojo sejo tudi zastopnice slovenskega ženstva, ki so se v res lepem številu odzvale vabilu na čelu z dvorno damo go. Franjo Tavčarjevo, ki je prevzela vodstvo akcije. Prisednica pripravljalnega odbora tov. Erna Lechleitnerjeva je navzočnim v daljšem referatu obrazložila zamisel doma in jih seznanila z dosedanjim delom, ki je bilo v začetku usmerjeno v to,

da povsem jasno dokaže nujno potrebo kolegija za študentke, nakar je odbor z dobljenimi argumenti stopil pred javnost. Predsednica je nadalje poudarila v svojem referatu, da je akcija za dom povsem nadstrankarska, čeprav se ji z gotove strani očita neka politična usmerjenost. Prosila je navzočne gospe za moralno in dejansko podporo akciji, ki mora strniti vse slovensko ženstvo v skupno fronto.

Debata, ki se je nato razvila, je bila zelo živahna in je pokazala razveseljivo iniciativnost navzočih dam. Padlo je obilo koristnih predlogov in nasvetov, ki bodo akciji dobro služili v njenem nadaljnjem delu. Do končnih zaključkov ni prišlo, pač pa se je sklenilo, da se seja prihodnji četrtek ob 5. uri nadaljuje.

900 vpisanih

Do četrtega popoldne se je vpisalo na ljubljansko univerzo blizu 900 slušateljev in je zaradi tega pričakovati v zadnjih dneh velikanski naval, ki ga je bilo že v četrtek občutiti. Opaža se, da je zelo malo slušateljev oproščenih šolnine. Kljub slabemu gnotnemu položaju večine študentov je opaziti razveseljivo dejstvo, da skoro vsi plačajo prispevek 3 Din za univerzitetno knjižnico.

IZ UREDNIŠTVA.

V tej številki nismo mogli objaviti vsega, kar smo želeli.

Zakaj videli smo, kako se je napotila ta ali ona skupina borbenega duha na načrtano pot v nadi za rešitvijo. In njih uspehi? Boreni klic, ki ga sami niso razumeli, ki ga ni razumel nihče.

V zgodovini našega akademstva bo današnja sterilna doba ostala karakterizirana kot doba dekadence, doba, ko se naše sile niso izživljale v pozitivnost, o kateri veljajo besede našega velikega preroka:

»Mnogo jih vidim sedaj, ko gledam nazaj z odprtim očesom. Vidim jih, ki bi lahko gore prestavljali s svojimi rokami, pa so jih iztegali trepetajoč za kosom kruha.« (Cankar.)

A. P. Z. poje v mikrofoni za mednarodni prenos

Naši tovariši pevci so v preteklem mesecu odpeli krajši spored slovenskih kmečkih pesmi, večinoma v novih priredbah, za široki forum Evrope. Številni poslušalci so ta večer prvič poslušali slovensko pesem. Marsikdo je spoznal nov svet, narod visoke pevske kulture. Menimo, da je bil večer še posebno pomemben za naše rojake, živeče izven domovine. Naslednji dan je dospela brzojavka iz Clevelanda, ki je govorila o navdušenem sprejemu naše pesmi. Čudimo se novinarski poročevalski službi, da je bila o tej važni kulturni prireditvi tako redkih besed. Akademski pevski zbor, ki je lansko leto sodeloval tudi na novinarskem koncertu, sme upravičeno pričakovati malo večje pozornosti.

Prenos se je vršil v unionski dvorani; povabljeni so bili akademiki in njih prijatelji ter ljubitelji odlične pevske zborovske umetnosti. Artistični vodja France Marolt je

dvignil pevski in muzikalni nivo zbora na zavidljivo višino: 60 svežih grl je izbalansiranih in tvori zaokroženo homogeno telo. Maroltovo delo v APZ je graditeljsko v najboljšem pomenu, zbor in pevovodja se idealno dopolnjujeta v instrumentu, ki poje, kakor si je pesem zasanjala duša našega odličnega interpretata slovenske pesmi. Zbor odlikuje močno hotenje in organična rast.

Plemenito delo tovarišev-pevcev spremljajo naše simpatije, ovire naj jih ne plaše, zlasti ne Marolta, na katerem je levji delež vsega dela. Ustvarjajoči duh mora najti izhodišče v jasnejše višave. APZ s staro, v vseh ognjih preizkušeno sabljo se krepko bori za izčiščeno lepoto slovenske pesmi. Njegovo udejstvovanje že zdavnaj ni več suhoparna stvar reprezentance, vse večje naloge ima naš zbor, ki je postal elitna avantgarda naše pevske kulture. —a.

K naši anketi:

V predzadnji številki smo razpisali anke to glede vprašanja, kateri oddelek predavani naj vpiše jurist po opravljenem pravnozgodovinskem izpitu. Danes objavljamo odgovora, ki sta ju napisala univ. prof. gg. dr. Fran Eller in dr. Gregor Krek.

Opazam, da vpišujejo slušatelji finančno vedo večinoma takoj po opravljenem pravnozgodovinskem izpitu. To se mi ne vidi smotrno. Finančna veda je kot veda o gospodarstvu države in drugih javnih korporacij izrazito **specialna** znanost, specialna tako v razmerju do narodnogospodarske vede kakor tudi do vede o državi (ustavopravne vede), do upravnega prava in upravnega nauka. Jasno je torej, da mora finančna veda s kompleksnimi svojimi vprašanji delati velike, a nepotrebne težave vsakomur, kdor nima še osnovnih pojmov niti o gospodarstvu niti o državi niti o javni upravi, kamor kot posebna grana spada tudi finančno gospodarstvo. To osnovno znanje pa nudijo pravkar navedene splošnejše discipline. Zato bi bilo vsekakor umestneje, da slušatelji vpišejo najprej te predmete in za njimi šele finančno vedo.

Kar se predmetov drugega (pravosodnega) oddelka tiče, sem na splošno mnenja, da se naj poslušajo **pred** predmeti tretjega (državnega) oddelka. Še posebno pa se mi ta vrstni red zdi prikladen glede na studij finančne vede in finančnega prava; kajti brez poznanja predmetov iz drugega oddelka se tudi mnoge finančnogospodarske in finančno-pravne institucije ne dajo dobro umeti, tako na pr. razni pravni odnosi fiskusa do zasebnikov, državni kredit in njegovi pojavi, finančno kazensko pravo itd.

Iz mojih izvajanj potemtakem sledi, da bi bilo najbolje, ako si slušatelji finančno vedo prihranijo za zaključek svojih studij in jo torej vpišejo šele v zadnjih dveh semestrih.

Dr. Fran Eller.

Prav je in me veseli, da vprašate za mnenje svoje učitelje. Pozabljeni Jos. Eman. Hilscher, po katerem je menda krščena ljubljanska ulica istega imena, je spesnil ta-le distihon: »Ach, wir lernen, mit Eifer und Mühe und rastlos; — Was zu lernen und wie, lernen wir leider **zuletzt**«. Kdo bi potemtakem utegnil znati, kaj in kako se je treba

učiti, ako ne mi starejši učitelji, ki se venomer učimo ob Vaših uspehih in neuspehih, in se, tako se učeč, približujemo koncu vseh študij in izpitov?

Po mojem mnenju je teoretično in praktično edinole priporočljivo nadaljevati študije s poslušanjem predavanj pravosodnega izpita. Tako so — po bistveno enakem študijskem in izpitnem redu — skozi desetletja študirali v Avstriji, kjer so ta izpit nazivali kratko »drugi izpit«, označujoč s tem vrstni red, po katerem so polagali tri državne izpite.

Za to govorijo m. dr. sledeči razlogi:

1. Predmeti II. izpita nadovezujejo neposredno na predmete pravnozgodovinskega izpita. Če je že **razvoj sedanjega javnega in zasebnega prava disciplina**, ki pripravlja genetično tudi na sedanje privatno in kazensko pravo, velja to v še večji meri glede **rimskega prava**, od katerega se seznanja pravnik zlasti s privatnopravno panogo in le podrejeno z javnim pravom. Kandidati, ki so se temeljito pripravljali na izpit iz rimskega prava, so proučili tudi rimski proces, ki se je k njegovim vodilnim načelom ustnosti, neposrednosti, iskanja materialne resnice, svobodne dokazne ocene itd. povrnili moderni naš postopek po večstoletni vladni topega germansko-kanonskega procesa. Ti kandidati so se zanimali tudi za nadaljnjo usodo rimskega prava, za njegovo poslanstvo in njegov razvoj izven in po razpadu rimske države. Oni vedo, da je t. zv. usus modernus pandectarum, ta produkt rimskih, germanskih in cerkvenih pravnih idej, neposredni predhodnik našega državljanskega zakonika, ki je največ norm obligacijskega prava recipiral iz **rimskega**, mnogo stvarno- in dednopravnih določb iz **nemškega** prava in ki je prevzel svoje bračno pravo v glavnem od **cerkvenega** prava. Kakor se je torej naše sedanje privatno pravo razvijalo v bistvu iz omenjenih pravnih virov, tako je čisto naravno, če tudi pouk in študije postopajo po historično začrtani liniji od izvora do rezultata brez prekinbe. Skratka: **Predavanja o predmetih historične skupine pripravljajo neposredno in organično na predavanja pravosodne skupine.** (Konec dr. Krekovega članka prihodnjic.)

Tovariši! Širite „Akademski glas“!

Ivo Pirkovič:

Materializem in znanost

»Nova mladina«, ki hoče biti revija neke izklesane orijentiranosti, je prinesla v svoji prvi številki članek »Naš študij«. Zanimiv je v toliko, ker naj predstavlja znanstveno bazo idejam »Nove mladine«. Pisan je v navidez znanstveni obliki, vendar pa kaže v vsaki vrstici laika, t. j. človeka, ki ni prepričan o tem, kar govori.

Čisto neznanstveno je vprašanje po pravih ali nepravih teorijah. Znanost ne išče teorij, ki bi razlagale **resničnost**, marveč zahtevamo od njih, da logično tolmačijo vse zaznavne (bodisi čutno, bodisi s pomočjo instrumenta) fenomene. Iste fenomene pa more zopet tolmačiti serija ad hoc ustvarjenih teorij, ki se bodo med sabo razlikovale po manjši ali večji kompliciranosti. Znanstveno dobra bo tista, ki bo najpreprosteje toda popolnoma razlagala neki kompleks pojavov. Zakaj narava išče vedno najpreprostejših rešitev, vedno najkrajših poti.

Izpopolnitev merilnih metod in natančnejše opazovanje nam prinaša vedno novo redakcijo zakonov in s tem krizo starih teorij, ki jih je treba nadomestiti z novimi. Resnica

se zdi kot iracionalno število, ki si jo izračunamo na potrebno število decimalk. Teorije, ki so znanstveno zadostovale v prejšnjem stoletju, so danes neuporabne; teorije, ki danes služijo znanosti, bodo prej ali slej v muzeju preživeli idej.

Zato nas tudi osvoboditev od vseh predsodkov in osvoboditev od vpliva vseh avtoritet ne more voditi do absolutno veljavnih teorij, »ki nam bodo razložile resničnost življenja brez laži in strahu«.

Alternativa o prvotnosti duše ali materije še ni popolna dvočlenska disjunkcija s »tertium non datur«, zakaj logična možnost je še sočasna genetična zavisnost obeh polov, duševnega in materijalnega od nekega tretjega praprincipa, kakor je to baza večini religij.

Čisto nejasna in nemotivirana je trditev, da bi bila znanost in raziskovanje, ako sprejmemo tezo o prvotnosti duše, več ali manj odveč. Še več, trditev je drzna in razmišljajočemu duhu nevzdržna.

Zelo ponesrečena besedna igra verovati kaže na zmedo pojmovanja poslanstva znanosti in vere. Predmet znanosti je le, kar lahko raziskujemo, o čemer lahko pridemo do nekih pozitivnih zaključkov. Vera v svo-

jem najčistejšem bistvu nam more dajati v »slepo sprejemanje« le, česar naš razum ne more doumeti. Zato se vera in znanost a priori ne izključujeta.

V kolikor hočem ostati torej res znanstvenik, moram ostati v mejah znanstvenega spoznavanja in zavračati vse, kar se znanstveno ne da podkrepiti, ali kar je celo po momentano veljavnih teorijah neverjetno. Neznanstveno bi končno bilo, opiraje se na časovnost teorij, trditi to, kar bodo verjetno nekoč prinesle nove teorije.

V teorije, ki so zgrajene na izkustvih, torej ne verjamem, ampak jih sprejemem kot osnovo svojemu znanstvenemu razmišljanju, gnan od neke logične nuje, vedno pa se zavedajoč, da nobena teorija še ne prinaša resnice, marveč le upošteva vse okoliščine in dejstva najboljšo tolmači vzročnost in povezanost fenomenov.

Čisto zmotna je trditev, da »med materijo in gibanjem ni razlike«. Sodeč s stališča najmodernejših fizikalnih teorij je tudi stavek »Naše vsemirje je sestavljeno iz gibanja prostora...« znanstveni nesmisel in v dijame-tralnem nasprotju z vsemi znanstvenimi izsledki našega stoletja. Problemi gibanja materije in prostora so najskrajnejši problemi,

Iz akademskega življenja po svetu:

O visokih šolah v Latviji

Doprinos k židovskemu vprašanju.

Gđena. Friderika Jauwalks, slušateljica ugrofinske filologije na univerzi v Rigi (»Latvijas universitate«), mi je poslala na mojo prošnjo v vzorni madžarščini*) spisano poročilo o visokih šolah v Latviji in o židovski hidri, ki grozi uničiti državo in narod.

Latiši (Leti), najbližji sorodniki Litvancev in bolj oddaljeni sorodniki Slovanov, imajo univerzo, glasbeni konservatorij s 300 slušatelji in Umetnostno visoko šolo s 330 dijaki. Univerza (8600 dijakov) ima 11 oddelkov: filološko-filozofski, teološki, pravni, medicinski, veterinarski, matematični, prirodnoznanstveni, agronomski, kemični, mehanski, arhitektni in gradbeni. Učni jezik je latiški; toda nekateri predmeti se smejo predavati tudi v tujem (nemškem ali ruskem) jeziku.

Po narodnosti je med 9116 akademiki (vseh 3 visokih šol): 7415 Latišev (Letov) (81,3%), 862 Židov (9,4%), 480 Nemcev (5,2%), 251 Rusov (2,7%), 48 Poljakov (0,5%), 37 Litovcev (Litvinov) (0,4%), 20 Estov (0,2%) in 3 pripadniki drugih narodnosti (0,03%), ali po plemenih: 7452 Baltov, 300 Slovanov, 20 dijakov ugrofinskega plemena (Estov), 480 Germanov, 862 Židov in 3 drugi.

Precej drugačno je pa razmerje narodnosti med prebivalstvom države.

Rep. Latvija ima:

1.394.957 Latišev = 73,42%; 25.885 Litovcev = 1,36%; 74.78% Baltov.

201.778 Rusov = 10,62%; 59.374 Poljakov = 3,12%; 36.029 Malorusov (Ukrajincev) = 1,90%; 15,64% Slovanov.

7.708 Estov = 0,40%; 0,40% Ugrofinov.
69.855 Nemcev % 3,68%; 3,68% Germanov.

94.388 Židov = 4,97%; 4,97% Semitov.
10.071 drugih % 0,53%; 0,53% drugih.

Kakor je v Zagrebu odstotek židovskih akademikov znatno večji od procenta židovskih prebivalcev v savski banovini, tako je tudi v Latviji: v državi je nekaj manj kot 5% Judov, na visokih šolah pa jih je 9,4%! Ne zadostuje Židom, da latiški narod denarno

*) Razgovarjala se je pa z menoj na Dunaju v izvrstni nemščini; tudi ruski govori!

izsesava; izpodriniti hočejo domačine tudi v »svobodnih« poklicih.

Zanimivi so podatki o srednjih šolah. — Židom je na razpolago 15 gimnazij: 6 s hebrejskim, po 2 z nemškim, z latiško-nem.-heb. in lat.-maloruskim, po 1 z ruskim, nemško-hebr. in rusko-hebr. učnim jezikom.

Nemci imajo 9 čisto nemških gimnazij, Rusi 11 ruskih, Poljaki 3 poljske, Litovci 1 litovsko, Malorusi 1 malorusko in 1 rusko-malorusko, Latiši 54 latiških in po 1 lat.-rus. in lat.-francosko gimnazijo.

Židje imajo že za vsakih 6293 židovskih prebivalcev 1 gimnazijo, Nemci za vsakih 7762 nemških prebivalcev, Latiši pa samo za vsakih 24.909 latiških prebivalcev!

Druga statistika: med Židi je 2,18% gimnazijcev, med Nemci 1,85, a med Latiši samo 0,61%.

I. Koštiál.

Nove vrste doktorat v ČSR.

Čehoslovaško prosvetno ministrstvo je izdelalo in predložilo vladi načrt o podeljevanju doktorata iz trgovinske vede.

Poljske univerze prenapolnjene.

Poljsko časopisje zopet načenja vprašanje duševnega proletarijata. »Kurier Warszawski« trdi, da je bilo v l. 1931./32. vpisanih na poljskih univerzah 50.000 slušateljev, medtem ko je znašalo število angleških akademikov l. 1928. le 33.000. Nemški listi svetujejo Poljski naj oméji dotok na svoje visoke šole, kot je to storila Nemčija. Veliko socialno nevarnost da pomeni inteligenca v poklicih cestnih pometačev in portirjev. Zakaj če mora inteligent opravljati poklic, ki ni v zvezi z njegovim studijem, pomeni to zanj življenjsko katastrofo.

»Študent govori«.

V začetku zimskega semestra je Zapadno-nemški radio pozval akademike na sodelovanje. Vpeljati hoče stalno radio uro »Študent govori« in organizirati krog akademskih sodelavcev. Nemčija računa s silami mladine.

Uspeh rasistične politike.

»Deutsche Studenten Zeitung« ugotavlja, da je politika omejevanja dotoka na nemške visoke šole uspela. V Frankfurtu je padla od zimskega semestra 31./32. število slušateljev za 1600. V znatni meri da gre to na račun židov in marksistov...

do katerih še prodira današnja eksaktna znanost in ki so že hvaležna domena filozofskih spekulacij.

Gibanje prostora (in četudi ga nadomestimo s tako ali tako pojmovanim etrom) ni pojem eksaktne znanosti. Kakor je Michelson točno dokazal, tudi ne moremo govoriti o gibanju fizikalnega telesa v odnosu do prostora ali etra. Zakaj gibanje je le relativno stanje fizikalnega telesa do materijalne okolice. Gibanja prostora znanost ne pozna.

Tudi odnose materije (bolje mase ali gmote) in gibanja ne moremo označiti z identiteto. Zakaj gmota je po današnjem naziranju le funkcija gibanja. Masa pa je funkcija še drugih faktorjev, ki so vsi energetskega značaja, ki jih pa ne moremo še vseh tolmačiti z gibanjem.

Skozi in skozi diletantsko je poglavje o biološkem svetu. Skoro dobi človek utis nekega žonglerstva z znanstvenimi izrazi.

Beljakovine v vlogi nosilcev življenja so najkompliciranejšje spojine, katerih molekule vsebujejo po nekaj tisoč atomov. Njih ustroj do danes ni poznan, ker razpadejo v trenutku, ko v namenu jih preiskovati umorimo življenje celice. Metod preiskovati jih v živih organizmih do danes ne poznamo. Poznani

so nam šele beljakovinam sorodni razkrojni produkti albominoide, ki so še vedno silno komplicirane spojine z nekaj sto atomi. O albominoideih, ki jih točneje poznamo, moramo reči, da niso zmožni vloge nosilcev življenja in da znanost do danes še ne pozna okolnosti in pogojev, pod katerimi bi se albominoide združevali v beljakovine. Teorija o sintezi beljakovin, kakor jo zasleduje članek »Naš študij« torej ni eksaktno znanstvena, ampak tendenciozno spekulativna ter odločno v nasprotju s postavljenim principom verjeti le tisto, kar je osnovano na izkustvih. Kar moremo danes znanstveno ugotoviti, je le dejstvo, da beljakovine niso zmožne eksistence izven žive stanice, da jim omogoča njihovo močno labilno eksistenco le življenjska sila, ki je do danes znanost še ni mogla kemično-fizikalno tolmačiti. Iz dejstva, da skuša materializem razlagati življenje brez klasičnega »vis vitalis« še ne sledi, da bolj razume ali jasneje gleda na »akt utelešenja duha«, rojstvo prve stanice in njeno življenje, nego idealist, zavedajoč se mej, postavljenih prodirajočemu duhu, in dejstva, da bodo vedno onkraj mej spoznanja še eksistirala esencija, nedostopna kemični in fizikalni analizi, ki jih bo združeval v od materializma

Opozorjamo na današnji oglas konfekc. tvrdke »Frande«, kjer si za praznike poceni nabavite vsakovrstna moška oblačila.

Organizacija nemških študentk.

Na tehnični visoki šoli v Aachenu je bil osnovan v letošnjem zimskem semestru centralni urad organizacije nemških študentk. Uradu kakor tudi njegovim odsekom načeluje študentke same. Urad je organiziral zlasti zimsko pomoč za revne, dalje ima politični, propagandni in udarni odsek.

Takse v Zagrebu

Na mnoga vprašanja naših tovarišev, ki nameravajo ta semester študirati v Zagrebu, kakšne takse se plačujejo na univerzi v Zagrebu, objavljamo na to nanašajoči se del spomenice, ki so jo poslali strokovni klubi zagrebške univerze univerzitetnemu senatu univerze v Zagrebu:

Poleg šolnine, visoke takse za vpis, izpite in spričevala so akademiki zagrebške univerze obremenjeni z ogromnimi laboratorijskimi in seminarскими taksami, katere se v Beogradu ne plačujejo, ali pa so tam proti našim vprav minimalne. Kako višino te takse dosežejo, je razvidno iz sumarnega pregleda laboratorijskih taks in odškodnin po fakultetah, katere pa so samo del denarnih bremen, ki jih morajo nositi akademiki.

Agronomska fakulteta: I. leto 340 Din; II. leto 400 Din; III. leto 180 Din; IV. leto 100 Din.

Šumarska fakulteta: I. leto 50 Din, II. leto 190 Din, III. leto 40 Din.

Medicinska fakulteta: I. leto 900 Din, II. leto 700 Din, III. leto 400 Din, IV. leto 300 Din, V. leto 200 Din.

Farmaceutski odsek: I. leto 500 Din, II. leto 600 Din, III. leto 700 Din, IV. leto 1000 dinarjev.

Tehnična fakulteta (po oddelkih): Arhitektura okoli 300 Din; Gradbena 700 Din; Geodezija 700 Din; Strojna 900 Din; Kemija okoli 10.000 (deset tisoč!) Din.

Veterina: I. leto 700 Din, II. leto 200 Din, III. leto 250 Din, IV. leto 300 Din.

Za porabljeni material in amortizacijo se izda po statistiki komaj 10% teh taks.

To spomenico so poslala omenjena društva tudi g. ministru prosvete.

zasmehovane pojme. Ker materializem ne more znanstveno tolmačiti mnogih dejstev in iz principa ne priznava vprašanj in problemov, ki jih ne razume, ustvarja neznanstvene teorije, kot je ona o postanku življenja. Sprejeti jih more človek slepo, kot vero, ker ne najde zanje znanstvene motivacije.

Razmišljajočemu duhu, ki je že nekoliko prodril v tajnostno snovanje makro in mikrokozma, se ob pogledu na enotnost fenomenalnega sveta in njegovo harmonijo upira zakon o stopnjevanem razvoju narave, ki ga članek razlaga: »Ko se n. pr. fizikalna snov tako komplicirano združi, da nastane celica, se ta celica ravna po novih zakonih, ki jih mrtva narava ne pozna.«

Narava je tako enotna, da se ves fizikalni svet pokorava isti zakonitosti in to brez izjeme, v vseh ozirih in okolnostih. Poznamo pa še življenje, ki je efekt nekega nematerijelnega in nefizičnega principa, ki ga imenujemo duha in ki se ne pokorava zakonitosti materije.

Neresnega in neznanstvenega pogleda v kulturno-gospodarski svet, ki kaže, da ni rojen brez močnih predsodkov in slepe vere v avtoritete, ne bomo analizirali, ker o temi ni mogoča eksaktno znanstvena diskusija.

Darujte v tiskovni sklad „AKADEMSKEGA GLASU“

Akademsko življenje v provinci

USTANOVNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA JUGOSLOVANSKIH AKADEMIKOV V CELJU.

Celjski akademiki so se organizirali.

Naloge, ki so si jih stavili v pravilih:

1. zbrati vse, ki narodno čutijo in ostati zvesti tistim idejam celjskega dijaštva, za katere sta dala svojo kri junaka Malgaj in Puncer —

2. poživiti družabnost z različnimi primernimi prireditvami med celjskimi vseučiliščniki, ki jim je doslej manjkala vsaka skupna vez —

3. s prispevki članov in naklonjene javnosti podpreti gmotno šibkejše celjske akademike, da se jim omogoči nadaljnje študije —

4. izražajo misel, ki je vodila študente, ko so se zbrali koncem preteklega tedna k ustanovnemu občnemu zboru v Celjskem domu, kjer so s svojo številno udeležbo dokazali, da jim je organizacija potrebna.

Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Vladimir Černigoj, tajnik Koželj Ladislav, ostala odborniška mesta v upravnem odboru pa so zasedli: Valenčič Dušan, Delakorda Nada, Fink Marjan, Pestevšek Žarko, Peterman Jože, Prekoršek Tugomer in Savelli Julij. V nadzornem odboru so: Gorinšek Helmut, Marek Ivan in Skitek Milan, častno razsodišče pa tvorijo: Kalan Boris, Dobrajc Albin in Herzog Karel.

DOLENJSKI AKADEMIKI SO ZBOROVALI.

Dne 28. februarja t. l. je imel »Klub dolejskih visokošolcev« v Novem mestu svoj redni semestralni občni zbor. Iz poročil odborikov posnemamo: Klub je imel v tej poslovni dobi več zanimivih predavanj, ki so bila vsa socialno gospodarskega značaja. Na njih so člani razvijali svoje lastne ideje, ki so kolikor toliko last vseh, last današnje mladine. Pri teh predavanjih pa so meščani s svojo odsotnostjo pokazali, da akad. mladini v N. m. niso naklonjeni, da je nočejo razumeti. Toda mladino to ne moti, ona gre brez strahu po poti, ki si jo je načrtala naprej, svojemu cilju nasproti. Velike težkoče ima klub, ker nima lastnega lokala in živi tako od milosti in nemilosti drugih. Zato bo prva njegova naloga, da si poišče svojo lastno streho, potem bodo njegovi sadovi večji, uspešnejši. Ker so klubska pravila zastarela, jih je odbor spremenil, kar tudi predvideva novi društveni zakon. Klub ima predvsem nalogo skrbeti za svoje revne člane, skrbeti za medsebojno izmenjavo idej in stopiti v stik z drugimi kulturno delujočimi društvi. Tako se je tudi sprožila ideja sodelovati s sličnimi inozemskimi klubi. V počitnicah bi v študijske svrhe poslali kakega svojega člana k njim, oni svojega k nam in na ta način bi se brez večjih stroškov člani mogli izpopolniti v svojem študiju. Nato je bil izvoljen nov odbor in sicer: Polenšek I., predsednik; Hočevar F., tajnik; Ferfolja E., blagajnik; odbornika

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16

nudi vam največjo zalogo tu- in inozemskih knjig vseh znanstvenih panog, daje nasvete v literarnih vprašanjih in ima vedno najnovejše sezname svetovne literature na razpolago. Oglejte si v trgovini brezplačno obširno zalogo znanstvenih novosti. — Proti izvestni garanciji se dobivajo knjige tudi na odplačevanje.

Gunde A., Krall J., revizorja pa Ipavec V. in Picek J.

Novi odbor bo program, ki si ga je načrtal klub, vestno izvrševal. Želimo mu obilo uspehov.

VPISOVANJE V FERIJALNI SAVEZ.

Vpisovanje v Ferijalni savez se začne v ponedeljek 12. t. m. Vrši se tako kot druga leta: V vratarjevi loži dobiš v miznici pristopnico, katero izpolni v vseh rubrikah, točno, čitljivo in s tinto. Vpiši se tudi v knjigo, ki se nahaja v miznici točno v vseh rubrikah. **Plačevanje se vrši samo po položnicah, ki jih dobiš istotam.** Podrobno navodilo je na plakatu na društveni deski in na pristopnicah! Članarina in vpisnina je skupaj Din 35. Vsak je zavezan dati tudi dobrotvor (nuditi v počitnicah tovarišu ferijalcu, ki se legitimira, hrano in stanovanje) ali plačati mesto tega ekvivalent Din 10. Članarina vpisnina in ekvivalent se plačuje na položnici. Po sklepu kongresa F. S. 1933 plačajo radi navala ferijalcev v mesta tovariši iz Ljubljane, Celja in Maribora le ekvivalent in ne morejo dati dobrotvora!! (Ugodnost.) **Pravico do oprostitve dobrotvora ali ekvivalenta imajo le najrevnejši.** Za vse druge informacije je v predalu na razpolago tudi dopisna knjiga. V prihodnji številki objavimo podrobno ugodnosti, ki jih imajo člani Ferijalnega Saveza.

KOMEMORACIJA ZA AKADEMSKIM DOBROTNIKOM DR. IVANOM ORAŽNOM.

V nedeljo bo ob pol 9. uri maša zadušnica za blagopokojnim velikim dobrotnikom akademske mladine dr. Ivanom Oražnom, v frančiškanski cerkvi. Po maši bo kratka komemoracija pred spominsko ploščo na dvorišču Oražnovega dijaškega doma.

Spodobi se, da se študentstvo pokloni manom svojega velikega dobrotnika.

Važno

Kdor bi se zanimal za celotno zbirko zakonov, izišlih v Avstriji od l. 1790 do 1918, dobi informacije v upravi. Vsi zakoni so vezani v platno. Cena zelo nizka.

Celokupno zgodovinsko delo enega najznamenitejših zgodovinarjev 18. stoletja Jakoba Cujacija v desetih obsežnih delih je na prodaj, vezano v usnje. Naslov dela je: *Jacobi Cujacii J. C. Praestantissimi Opera Omnia In Decem Tomos Distributa*. Letnica 1722. Cena je zelo ugodna. Od izkupička nudi prodajalec 25% za univerzitetno knjižnico.

Iz Pripravljalnega odbora za »Dom visokošolk«. V ponedeljek ob 4. uri bo v zavetišču za akademkinje, Napoleonov trg 4, širši sestanek pripravljalnega odbora, na katerega so iskreno vabljeni vse tovarišice, ki se za našo akcijo zanimajo.

Najcenejši nakup!

Za vsa moška oblačila, modne kot sportne obleke in hlače, pumperce, površnike, trenškote, sportne vestje, peresno lahke nepremočljive pelerine itd., itd.

samo v dobri kakovosti

Vam nudi najceneje konfekcijska tvrdka

„Frande“ - Derenda

Ljubljana, Gradišče 2, pri nunski cerkvi.

Ure, zlatnino in srebrnino. IVAN PAKIŽ, Ljubljana, Pred škofijo 15.

NOVA ZALOŽBA

V LJUBLJANI
Kongresni trg 19,
blizu Univerze

Knjige:

znanstvena literatura,
leposlovje, revije.

Specialna zaloga potrebščin za tehnike, pisalnega in risalnega orodja, logaritmičnih računal, papirja i. t. d.

Velika izbira nalivnih peres.

Naročila iz inozemstva se izvršujejo najtočneje.

Solidnost je bodočnost vse trgovine!

Obrnite se zato z zaupanjem pri nakupu blaga za fine in sportne obleke k znani tvrdki

A. Žlender, Ljubljana
Mestni trg 22

Pozimi in poleti,

pri delu, športu, potovanju — povsod je potrebno negovati kožo. Zdrava koža je predpogoj zdravju in mnogokrat tudi ključ do življenjskih uspehov. — »Uran krema« za lice in roke je univerzalno sredstvo za doseg zdrave in lepe kože. Z enakim uspehom jo uporabljajte pri kopanju in solnčenju kot pri smučanju in drugem zimskem športu. — »Uran krema« se dobi povsod. Zahtevajte jo, kamorkoli pridete.

Velika škatlja Din 12, mala škatlja Din 5.
Parfumerija Uran, Ljubljana

Akademiki!

Čevlji vseh vrst

DETELA B.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 25

so domač izdelek,
trpežni, elegantni in
poceni.

**Tovariši, kupujte in iščite po-
strežbe samo pri tvrdkah,
ki inserirajo v našem listu!**